

Lietuvos bankui
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2026 m. gegužės 26 d. Nr. S-97

prieziura@lb.lt; bendrasisd@vrm.lt

Kopija finmin@finmin.lt; dokumentas@fntt.lt

Siunčiama el. paštu

DĖL RINKOS DALYVIŲ ĮTRAUKIMO Į PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTŲ PAKETO PERKĖLIMO IR ĮGYVENDINIMO PROCESĄ

Lietuvos Fintech asociacija (toliau – Asociacija) vienija licencijuotus finansų rinkos dalyvius – kredito įstaigas, elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigas, sutelktinio finansavimo ir tarpusavio skolinimo platformų operatorius, kriptoturto paslaugų teikėjus – ir atstovauja jų interesams reguliacinės aplinkos, atitikties, rizikų valdymo bei kitais finansų sektoriui aktualiais klausimais.

Atsižvelgdami į Europos Sąjungos (toliau – ES) kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (toliau – AML/CFT) teisinio reguliavimo reformą, įskaitant:

- 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1624 (toliau – AMLR),
- 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1640, kuria nuo 2027 m. liepos 10 d. panaikinama 2015 m. gegužės 20 d. direktyva (ES) 2015/849 (toliau – AMLD6),

matome didelę vertę aktyviame viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavime bei rinkos dalyvių įtraukime į darbo grupes ir konsultacinius procesus, susijusius su AML paketo perkėlimu bei įgyvendinimu nacionalinėje teisėje.

Taip pat manome, kad šis procesas yra ypač svarbus atsižvelgiant į Lietuvos pasirengimą būsimam MONEYVAL vertinimų ciklui. Atsižvelgiant į tai, kad vertinimo procese reikšmingas dėmesys skiriamas ne tik formaliai teisei bazei, bet ir praktiniam AML/CFT sistemos veikimui bei jos efektyvumui, matytume didelę vertę į šį procesą įtraukti rinkos dalyvių atstovus.

Ypatingai svarbu pažymėti, kad nors AMLR yra tiesioginio taikymo teisės aktas, jis valstybėms narėms palieka reikšmingą diskreciją tiek pasirenkant, ar taikyti tam tikras reglamente numatytas išimtis, tiek detalizuojant konkrečių nuostatų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Pavyzdžiui (sąrašas nėra baigtinis):

- AMLR 19 straipsnio 7 dalyje numatyta galimybė priežiūros institucijoms visiškai arba iš dalies atleisti įpareigotuosius subjektus nuo tam tikrų deramo klientų patikrinimo priemonių elektroninių pinigų atžvilgiu, kai egzistuoja įrodyta maža rizika ir taikomos riziką mažinančios priemonės.
- AMLR 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta galimybė tam tikrais atvejais užbaigti tapatybės patikrinimą jau pradėjus verslo santykius arba atidaryti sąskaitas prieš pilną CDD užbaigimą, jei taikomos tinkamos apsaugos priemonės ir rizika yra maža.
- AMLR 24 straipsnio 2 dalyje nustatyta galimybė nepranešti apie nereikšmingus neatitikimus tikrųjų savininkų registruose, kai neatitikimai apsiriboja techninio pobūdžio klaidomis arba pasenusiais duomenimis ir nėra pagrindo įtarti informacijos slėpimo.

- AMLR 67 straipsnio 8 dalyje valstybėms narėms suteikiama teisė pasirinktinai išplėsti reikalavimus dėl už ES ribų įsteigtų subjektų registracijos jau egzistuojantiems verslo santykiams, o tai reiškia, kad toks išplėtimas nėra privalomas.
- AMLR 70 straipsnio 3 dalis suteikia valstybėms narėms diskreciją nustatyti papildomas pranešimo pareigas tam tikroms profesijoms tik tuo atveju, jei tai pateisinama didesne rizika.
- Taip pat tiek AMLD6 14 straipsnyje, tiek AMLR 23 straipsnyje įtvirtinta galimybė taikyti lankstesnį klientų tapatybės patikrinimo laiką mažos rizikos situacijose.

Mūsų vertinimu, tiek AMLR, tiek AMLD6 nuostatos patvirtina, kad ES teisėkūros tikslas nėra automatiškai taikyti griežčiausią įmanomą režimą visais atvejais, o priešingai – užtikrinti rizika grįstą, proporcingą ir efektyvų reguliavimą, kartu paliekant valstybėms narėms erdvės nacionaliniams pasirinkimams. Todėl matome didelį tikslingumą nacionaliniame įgyvendinime vengti perteklinių reikalavimų ar vadinamojo „gold-plating“, kuris galėtų:

- sukurti papildomą administracinę ir finansinę našą finansų įstaigoms;
- mažinti Lietuvos jurisdikcijos konkurencingumą;
- apsunkinti inovatyvių finansinių paslaugų plėtrą;
- sukurti reguliacinį neapibrėžtumą rinkos dalyviams;
- nukreipti resursus nuo realios rizikos valdymo į formalių procedūrų vykdymą.

Tikime, kad rinkos dalyvių praktinė patirtis galėtų būti naudinga identifikuojant tas sritis, kuriose nacionalinis reguliavimas galėtų būti įgyvendintas proporcingai, neviršijant ES teisės aktuose nustatytų minimalių reikalavimų bei išlaikant efektyvią AML/CFT sistemą.

Atsižvelgdami į tai, prašome apsvarstyti galimybę įtraukti Asociacijos atstovus į darbo grupę ar konsultacinį procesą, susijusį su AML paketo perkėlimu ir įgyvendinimu nacionalinėje teisėje. Taip pat būtume pasirengę, esant poreikiui, prisidėti prie pasirengimo MONEYVAL vertinimui proceso, teikiant praktines išvalgas bei bendradarbiaujant su Lietuvos banku ir kitomis institucijomis AML/CFT sistemos efektyvumo, proporcingumo ir praktinio įgyvendinimo klausimais.

Administracijos direktorė

Greta Ranonytė

Vaida Ražanauskė, vaida@lfa.lt, +37062053502